

Komisioni për Mbrojtjen e Konkurrencës në bazë të nenit 10 dhe nenit 15 paragrafi (3) të Ligjit për Kontrollin e Ndhmës Shtetërore ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr. 145/10), dhe nenit 28 paragrafi (10) të Ligjit për Mbrojtjen e Konkurrencës ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr. 145/10, 136/11, 41/14, 53/16, 83/18 dhe 208/24), duke vepruar sipas Njoftimit për dhënien e planifikuar të ndihmës, të dorëzuar nga Ministria e Financave nr. 15-10843/1 të datës 29.11.2024, në seancën e mbajtur më 10.12.2024, mori

AKTVENDIM

Projektligji për Garancinë e Republikës së Maqedonisë së Veriut për detyrimet sipas Marrëveshjes së Huas për Programin e Energjisë së Ripërtëritshme ESM - Komponenta II: FE Bitola 2 dhe Komponenta III: Parku i Erës Bogdanci - faza 2, që do të lidhet ndërmjet Bankës Kreditore për Rindërtim – KfV dhe Shoqërisë Aksionare për prodhimin e energjisë elektrike Elektranat e Maqedonisë së Veriut, në pronësi shtetërore, Shkup përbën **ndihmë shtetërore** në kuptimin e nenit 5 paragrafi (1) të Ligjit për Kontrollin e Ndhmës Shtetërore, e cila si **ndihmë individuale** në kuptimin e nenit 4 paragrafi (1) pika 2) e Ligjit për Kontrollin e Ndhmës Shtetërore jepet nga Ministria e Financave dhe dhënia e saj është e lejuar në përputhje me nenin 8 paragrafi (2) pika b) e Ligjit për Kontrollin e Ndhmës Shtetërore sepse bëhet fjalë për ndihmë të destinuar për avancimin e realizimit të projekteve me interes të rëndësishëm ekonomik për Republikën e Maqedonisë.

Padia për fillimin e kontestit administrativ nuk e shtyn zbatimin e vendimit.

Arsyetim

Në përputhje me nenin 10 të Ligjit për Kontrollin e Ndhmës Shtetërore (në tekstin e mëtejshëm "Ligji"), Komisioni për Mbrojtjen e Konkurrencës (në tekstin e mëtejshëm "KMK") është kompetent për vlerësimin dhe mbikëqyrjen e çdo forme të ndihmës shtetërore.

Çdo dhënës i ndihmës shtetërore, i definuar në nenin 6 paragrafi (1) të Ligjit, është i detyruar, në përputhje me nenin 13 paragrafi (1) të Ligjit, t'i dorëzojë KMK-së njoftim për çdo plan për dhënien e ndihmës së re ose ndryshimin e ndihmës ekzistuese shtetërore, pavarësisht nëse ajo jepet si ndihmë individuale apo si skemë ndihme.

Në lidhje me Projektligjin për Garancinë e Republikës së Maqedonisë së Veriut për detyrimet sipas Marrëveshjes së Huas për Programin e Energjisë së Ripërtëritshme ESM - Komponenta II: FE Bitola 2 dhe Komponenta III: Parku i Erës Bogdanci - faza 2, që do të lidhet ndërmjet Bankës Kreditore për Rindërtim – KfV dhe Shoqërisë Aksionare për prodhimin e energjisë elektrike Elektranat e Maqedonisë së Veriut, në pronësi shtetërore, Shkup (në tekstin e mëtejshëm: Projektligji), Ministria e Financave me shkresën nr. 15-10843/1 të datës 29.11.2024 (Numri ynë 10-155 i datës 29.11.2024) dorëzoi Njoftim për garancinë që i jepet Shoqërisë Aksionare për prodhimin e energjisë elektrike Elektranat e Maqedonisë së Veriut, në pronësi shtetërore, Shkup (në tekstin e mëtejshëm: SHA ESM - Shkup) nga ana e Qeverisë së Republikës së Maqedonisë së Veriut përmes Ministrisë së Financave në përputhje me Rregulloren për mënyrën dhe procedurën e dorëzimit të njoftimit për dhënien e ndihmës

shtetërore, si dhe procedurën për kryerjen e mbikëqyrjes së ndihmës ekzistuese shtetërore ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr. 142/11).

Bashkëngjitur njoftimit me shkresën nr. 15-10843/1 të datës 29.11.2024 nga ana e Ministrisë së Financave u dorëzuan Projektligji për Garancinë e Republikës së Maqedonisë së Veriut për detyrimet sipas Marrëveshjes së Huas për Programin e Energjisë së Ripërtëritshme ESM - Komponenta II: FE Bitola 2 dhe Komponenta III: Parku i Erës Bogdanci - faza 2, që do të lidhet ndërmjet Bankës Kreditore për Rindërtim – KfV dhe Shoqërisë Aksionare për prodhimin e energjisë elektrike Elektranat e Maqedonisë së Veriut, në pronësi shtetërore, Shkup, Marrëveshja e Huas që duhet të lidhet ndërmjet Bankës Kreditore për Rindërtim - KfV dhe SHA ESM – Shkup dhe Marrëveshja e Garancisë që duhet të lidhet ndërmjet Bankës Kreditore për Rindërtim - KfV dhe Republikës së Maqedonisë së Veriut, e përfaqësuar nga Ministria e Financave.

KMK vlerësoi se Njoftimi i dorëzuar nga Ministria e Financave është rregullt dhe përmban të gjitha të dhënat e parashikuara në nenin 14 paragrafi (1) të Ligjit, respektivisht se një njoftim i tillë për nga forma dhe përmbajtja është në përputhje me Rregulloren për mënyrën dhe procedurën e dorëzimit të njoftimit për dhënien e ndihmës shtetërore, si dhe procedurën për kryerjen e mbikëqyrjes së ndihmës ekzistuese shtetërore (në tekstin e mëtejshëm "Rregullorja").

KMK gjatë shqyrtimit të njoftimit konstatoi gjendjen faktike si vijon:

- **Dhënës i ndihmës shtetërore është:** Qeveria e Republikës së Maqedonisë së Veriut, e përfaqësuar nga Ministria e Financave
- **Përfitues i ndihmës shtetërore është** Shoqëria Aksionare për prodhimin e energjisë elektrike Elektranat e Maqedonisë së Veriut, në pronësi shtetërore, Shkup
- **Baza ligjore për dhënien e ndihmës shtetërore** është akti juridik në bazë të të cilit jepet ndihma – Projektligji për Garancinë e Republikës së Maqedonisë së Veriut për detyrimet sipas Marrëveshjes së Huas për Programin e Energjisë së Ripërtëritshme ESM - Komponenta II: FE Bitola 2 dhe Komponenta III: Parku i Erës Bogdanci - faza 2, që do të lidhet ndërmjet Bankës Kreditore për Rindërtim – KfV dhe Shoqërisë Aksionare për prodhimin e energjisë elektrike Elektranat e Maqedonisë së Veriut, në pronësi shtetërore, Shkup, Marrëveshja e Huas që duhet të lidhet ndërmjet KfV dhe SHA ESM – Shkup dhe Marrëveshja e Garancisë që duhet të lidhet ndërmjet KfV dhe Republikës së Maqedonisë së Veriut, e përfaqësuar nga Ministria e Financave.

Për të përcaktuar nëse një masë e ndërmarrë nga dhënësit e ndihmës shtetërore përbën ndihmë shtetërore, vlerësohet përmbushja kumulative e katër kriterëve të mëposhtme:

- masa e tillë të përfshijë një shpenzim potencial ose të realizuar të mjeteve shtetërore;
- të jetë selektive;
- të përbëjë një përfitim ekonomik për marrësin dhe
- të ketë ndikim në konkurrencë dhe tregti.

Sipas KMK-së, Qeveria e Republikës së Maqedonisë së Veriut, e përfaqësuar nga Ministria e Financave, jep ndihmë shtetërore në formën e një garancie individuale për SHA ESM - Shkup.

KMK konstatoi se Projektligji përbën ndihmë shtetërore për faktin se:

- përfshin një shpenzim potencial të mjeteve shtetërore pasi në nenin 1 të Projektligjit parashikohet se Republika e Maqedonisë së Veriut garanton shlyerjen e detyrimeve dhe përmbushjen e dispozitave të Marrëveshjes së Huas për Programin e Energjisë së Ripërtëritshme ESM - Komponenta II: FE Bitola 2 dhe Komponenta III: Parku i Erës Bogdanci - faza 2, që do të lidhet ndërmjet Bankës Kreditore për Rindërtim – KFV dhe Shoqërisë Aksionare për prodhimin e energjisë elektrike Elektranat e Maqedonisë së Veriut, në pronësi shtetërore, Shkup, në vlerë prej 55.000.000 euro, nëse Shoqëria Aksionare për prodhimin e energjisë elektrike Elektranat e Maqedonisë së Veriut, në pronësi shtetërore, Shkup, nuk i përmbush dhe nuk i shërben detyrimet nga Marrëveshja e Huas.
- selektiviteti shihet në faktin e përcaktimit të vetëm një operatori ekonomik - SHA ESM - Shkup, i cili merr garancinë;
- përbën një përfitim për marrësin pasi me ndihmën shtetërore të dhënë i mundësohet një avantazh ekonomik në treg krahasuar me konkurrentët e tjerë që nuk do të marrin një ndihmë të tillë dhe
- një ndihmë e tillë ka ose mund të ketë ndikim në konkurrencë dhe tregti sepse shkel ose mund të shkelë konkurrencën duke i mundësuar një avantazh ekonomik SHA ESM - Shkup.

Në këtë rast, gjatë shqyrtimit të lejueshmërisë së dhënies së ndihmës shtetërore, dhe në përputhje me nenin 3 paragrafi (3) të Ligjit për Kontrollin e Ndihmës Shtetërore, KMK zbaton Njoftimin e Komisionit Evropian për zbatimin e neneve 87 dhe 88 të Traktatit të Komisionit Evropian për ndihmën shtetërore në formën e garancive (Commission Notice on the application of Articles 87 and 88 of the EC Treaty to State aid in the form of guarantees – EUR-Lex – 52008XC0620(02) - në tekstin e mëtejshëm Njoftimi).

Vlerësimi i ndihmës shtetërore nga KMK bazohet në pikën 3.2 të Njoftimit (garancitë individuale).

Në këtë pikë, përmes përmbushjes së kushteve të caktuara, tregohet se si përcaktohet nëse ekziston apo nuk ekziston ndihma shtetërore në garancinë e lëshuar. Përmbushja e kushteve të përmendura në pikën 3.2. të Njoftimit nuk nënkupton ndihmë shtetërore për garancinë shtetërore të dhënë, nëse: a) ndërmarrja nuk është në vështirësi financiare; b) vëllimi i garancisë mund të matet saktësisht në momentin kur jepet (garancia duhet të jetë e lidhur me një transaksion specifik financiar, për një shumë maksimale fikse dhe e kufizuar në kohë); c) garancia nuk mbulon më shumë se 80% të Huas së pashlyer ose mjeteve të tjera financiare (ndërsa borxhi zvogëlohet dhe garancia nuk mbulon më shumë se 80% të Huas së pashlyer ose detyrimit financiar), me përjashtim për ndërmarrjet që ofrojnë shërbime të interesit ekonomik të përgjithshëm dhe d) garancia e dhënë duhet të kompensohet me një premi të përshtatshme.

Duke marrë parasysh faktin se në këtë rast nuk janë plotësuar dy kushtet e fundit, KMK vlerëson se në këtë rast bëhet fjalë për ndihmë shtetërore në kuptimin e nenit 5 të Ligjit për Kontrollin e Ndihmës Shtetërore.

Në Njoftim është theksuar se në kuadër të Programit për Energjinë e Ripërtëritshme ESM do të realizohet Komponenta II e cila ka të bëjë me ndërtimin e një centrale fotovoltaike - FE Bitola 2 dhe Komponenta III e cila ka të bëjë me financimin shtesë të projektit Parku i Erës Bogdanci - faza 2. Aktivitetet e përfshira në këto dy komponentë do të implementohen nga

SHA ESM - Shkup. Në lidhje me Komponentën II - ndërtimin e FE Bitola 2, në Njoftim është theksuar se pritet të arrihet një rritje e kapacitetit të instaluar nga burimet e ripërtëritshme të energjisë prej minimumi 50 MW, si dhe një prodhim i rritur i energjisë elektrike prej rreth 90 GWh në vit. Konkretisht, me zbatimin e kësaj komponente, do të rritet pjesëmarrja e burimeve të ripërtëritshme të energjisë në vend, gjë që do të kontribuojë në përmbushjen e përcaktimeve strategjike dhe detyrimeve në përputhje me marrëveshjet ndërkombëtare për pjesëmarrjen e burimeve të ripërtëritshme të energjisë.

Gjithashtu, në Njoftim është theksuar se implementimi i këtyre dy komponentëve do të kontribuojë në sigurimin e një rritjeje ekonomike të shpejtë dhe të qëndrueshme, një standard më të lartë jetese dhe cilësi jete për qytetarët.

Duke marrë parasysh faktin se në Republikën e Maqedonisë së Veriut ekziston një ndotje shumë e lartë e ajrit për shkak të djegies së drurit, naftës dhe mbeturinave për ngrohje, me realizimin e projekteve FE Bitola 2 dhe Parku i Erës Bogdanci – faza 2, do të mundësohet mbrojtja e mjedisit dhe përdorimi i qëndrueshëm i burimeve natyrore dhe zvogëlimi i ndotjes së ajrit dhe ndikimit të ndryshimeve klimatike, përmes shfrytëzimit të erës dhe diellit si burime të pastra të ripërtëritshme të energjisë. Gjithashtu, do të sigurohet siguria dhe stabiliteti energjetik përmes rritjes së investimeve në sektorin e energjisë dhe rritjes së pjesëmarrjes së burimeve të ripërtëritshme të energjisë në konsumin final.

Me realizimin e këtyre projekteve jepet një kontribut i madh në arritjen e prioriteteve strategjike të Qeverisë së Republikës së Maqedonisë së Veriut të përcaktuara me Vendimin për përcaktimin e prioriteteve strategjike të Qeverisë së Republikës së Maqedonisë së Veriut në vitin 2024 ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut", nr.103 i datës 18.05.2024).

Aktivitetet e përfshira në këto dy komponentë janë parashikuar në dokumentet strategjike të mëposhtme:

- Programi i Punës së Qeverisë së Republikës së Maqedonisë së Veriut për periudhën 2024-2028 dhe
- Lista unike e projekteve prioritare, e miratuar nga Qeveria më 30.05.2024.

Nga ajo që u tha më lartë, KMK konkludoi se Projektligji përbën ndihmë shtetërore në kuptimin e nenit 5 paragrafi (1) të Ligjit për faktin se një ndihmë e tillë e dhënë nënkupton shpenzim shtetëror dhe ajo shkel ose mund të shkelë konkurrencën duke i mundësuar një avantazh ekonomik një ndërmarrjeje të caktuar që nuk do të ishte e mundur pa ndihmën shtetërore të dhënë ose përmes favorizimit të prodhimit të mallrave të caktuara ose ofrimit të shërbimeve të caktuara. Kjo ndihmë shtetërore e dhënë nga Ministria e Financave është e lejuar në kuptimin e nenit 8 paragrafi (2) pika b) e Ligjit, pasi bëhet fjalë për ndihmë të destinuar për avancimin e realizimit të projekteve me interes të rëndësishëm ekonomik për Republikën e Maqedonisë.

Për shkak asaj që u tha më sipër, Komisioni për Mbrojtjen e Konkurrencës vendosi si në dispozitivin e këtij vendimi.

Në përputhje me nenin 26 paragrafi (3) të Ligjit për Kontrollin e Ndhmës Shtetërore, padia nuk e shtyn zbatimin e vendimit, përveç në rastin kur Komisioni për Mbrojtjen e Konkurrencës urdhëron kthimin e ndihmës shtetërore të paligjshme ose të keqpërdorur, dhënia e së cilës nuk është e lejuar.

Udhëzim Juridik: Kundër këtij vendimi mund të paraqitet padi për fillimin e kontestit administrativ brenda 30 ditëve nga dita e marrjes së vendimit.

KOMISIONI PËR MBROJTJEN E KONKURRENCËS

KRYETARE

Ана Николоска